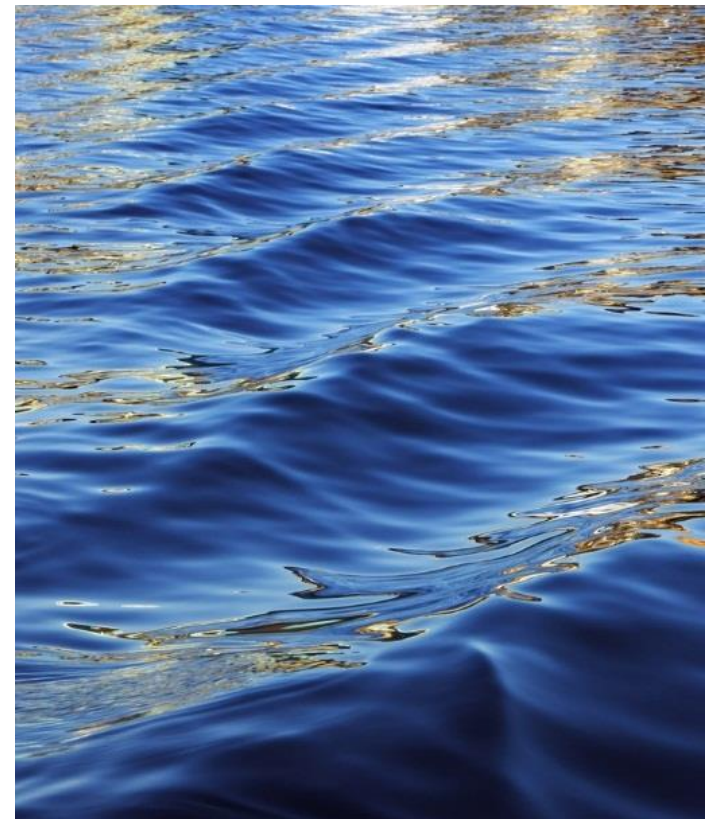

Transities? Zoek de complexiteit op!

Govert Geldof
Haren, 13 maart 2018

DE VRIENDEN VAN THEO VAN GOGH OVER HET LEVEN ZONDER HEM
PETER MIDDENDORP OVER ZIJN ULTIEME THEO-MOMENT TOINE HEIJMANS BIJ
HET HUIS VAN MOHAMMED B. EN WAT HEEFT VAN GOGH NAGELATEN?

de Volkskrant

1 & 2 november 2014
EUROPEAN NEWSPAPER OF THE YEAR

DE VOLKSKRANT BV JACOBSONSTRAAT 9, POSTBUS 1002, 1000 BA, AMSTERDAM REDACTIE@VOLKSKRANT.NL TEL. REDACTIE 020-542 9272 KLANTENSERVICE 090-556 1341 BEZORGING 090-056 1000

Het Noorden is opgegeven

Nederland heeft het Noorden afgeschreven, constateert correspondent **Ana van Es** in een afscheidsstuk. Ter compensatie stuurt Den Haag alleen nog een zak met geld.

Transities zijn bittere noodzaak...

Niet zozeer door te kopiëren wat
anderen hebben, maar door de waarden
die we met ons meedragen te
versterken.

INTERVIEW MET DE MUZE VAN 'T HART

'Maarten keek
mij telkens
met rode
wangen aan'

SIR EDMUND

Zij spelen
Billy Elliot
MAGAZINE

chieters gezocht

sen is sappelen

...en is sappelen

zeer bijvoorbeeld: 'Dear White People, om geen

graag slachtoffer wil zijn, vooral de blan

Campagne november 2017

"Nergens heb je een hoger
arbeidsethos."

"We willen 200 zonnepanelen
leggen op het dak van een
uitbreidend bedrijf, maar er
zit asbest in het dak."

"Ik werk in de zorg en ben
30% van mijn tijd kwijt met
administratie... als het niet
meer is."

"Wij gaan over op
permacultuur en wisselteelt,
maar heb na drie jaar nog
steeds niet de vergunningen
rond."

"Ik ga niet stemmen, want ze
doen toch wat ze zelf willen."

"Ik kom gewoonweg niet aan
onderwijs toe. Het is één en
al vergadering en
machtspelletjes."

"Er is een ideale locatie voor
het supermarktje in het
centrum van het dorp, maar
het is in strijd met beleid."

"Ik werk bij een bouwbedrijf
met 15 man. We moeten een
16e aannemen voor al het
papierwerk."

"Wil ik als boer een toekomst
hebben, dan moet het roer
om."

"We leven onder de
armoedegrens, maar de
gordijnen hangen recht."

"We krijgen geen certificaat
voor een gereviseerde
windmolen."

"Met een groep bewoners
werken we aan de vergroting
van de biodiversiteit"

"Je hebt mensen die goed
werken en mensen die mooie
offertes kunnen schrijven."

"We willen historische
vaarten uit de 12^e eeuw
bevaarbaar maken voor
kleine vaartuigen."

"Mijn baas snapt niets van
wat ik doe, maar moet mij
wel beoordelen."

Uitdagingen:

- Energietransitie;
- Adaptatie aan klimaatverandering en bodemdaling;
- Vormgeven circulaire economie;
- Het vergroten van de biodiversiteit;
- Zorgen voor gezonde bodem en ondergrond;
- Het inspelen op demografische ontwikkelingen;
- Zorgen voor werkgelegenheid;
- Op peil houden van voorzieningen in dorpen;
- De transformatie in het sociale domein;
- Etc.

Heel wat....

Complex!

Dit hangt allemaal samen...
(het is één samenhangend verhaal)

De overheid kan het niet alleen...
(eufemistisch uitgedrukt)

De traditionele sturing van "de regels en de
pegels" werkt niet meer...

Complex

Wat ontstaan is...

Ingewikkeld

Wat gemaakt is...

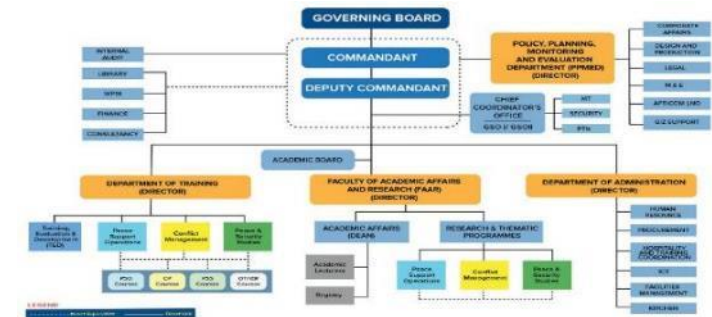
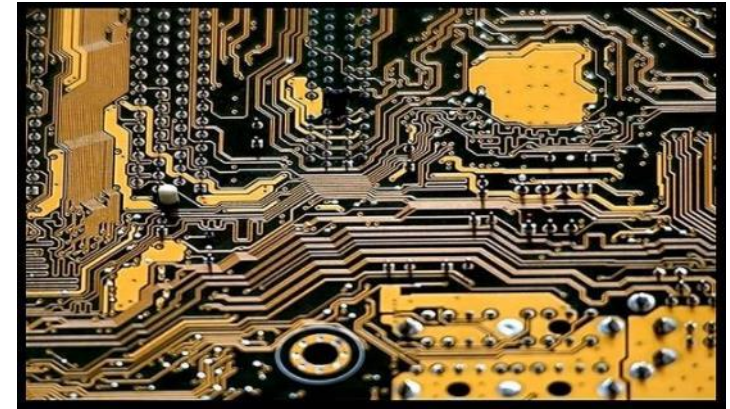
Complex

Denk bij complex aan alles wat leert en evolueert, zoals planten, dieren, bossen, sociale structuren en gedachten.

Ingewikkeld

Denk bij ingewikkeld aan machines, regels, protocollen en organogrammen. In principe zijn alle ingewikkelde dingen bedoeld het leven aangenamer te maken.

Complex

“Wat is ontstaan...”

Zelf herstellend

Dynamisch (stabiel én crises)

Structureel onzeker

Holografisch

Sturing:

- Adapteren;
- Ervaringskennis cruciaal;
- Wij zijn onderdeel van het te sturen systeem.

Ingewikkeld

“Wat is gemaakt...”

Heel of stuk

In evenwicht (equilibrium)

Hoge mate van zekerheid

(-)

Sturing:

- Optimaliseren;
- Nadruk op expliciete kennis;
- Wij sturen het systeem aan.

De meeste processen zijn hybride

Bijvoorbeeld: samenwerking kan zowel ontstaan als worden gemaakt:

“Gij zult samenwerken!”

Literatuur over transitie

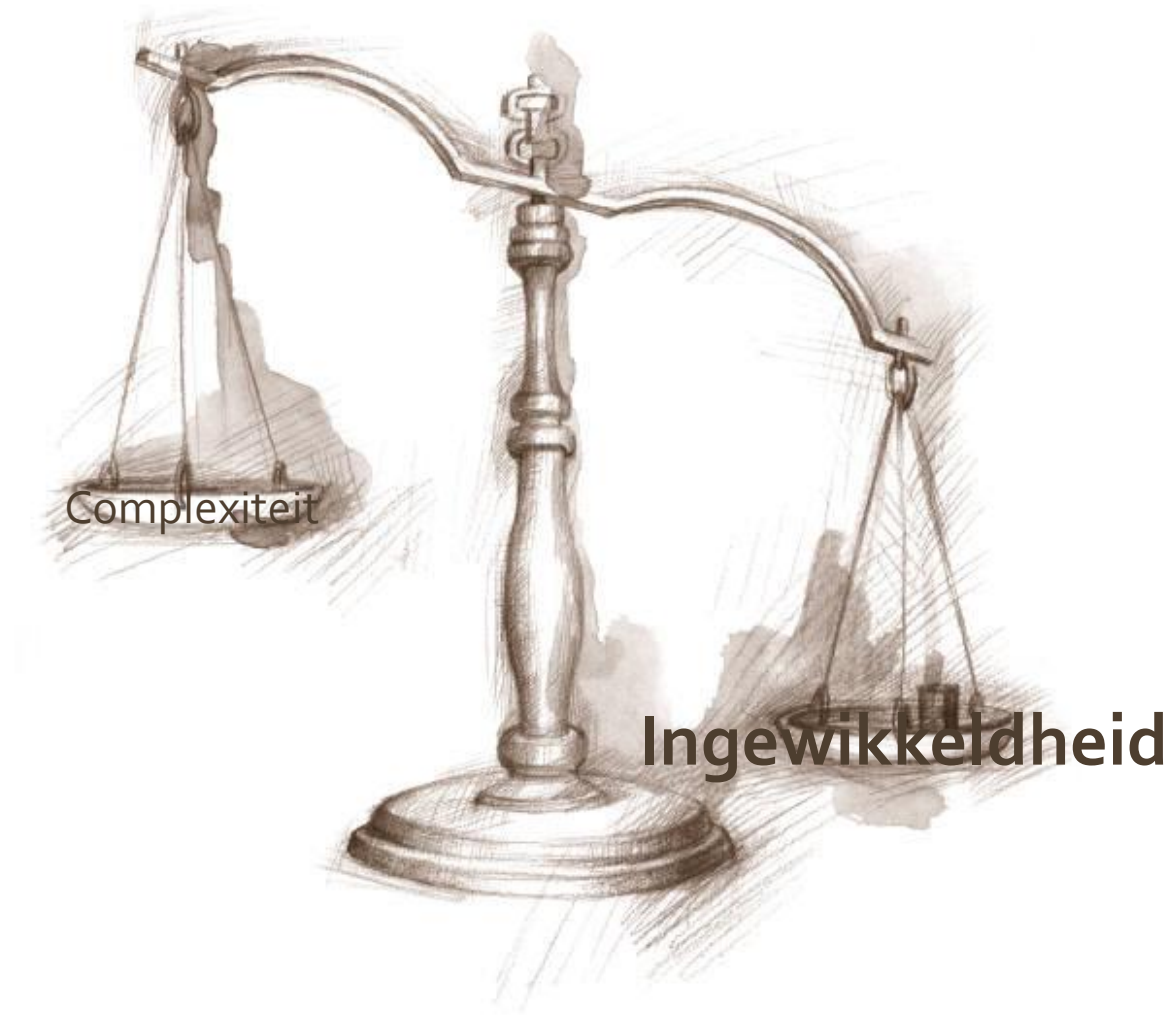
- “Integrale benadering”
- “Alle vraagstukken in ruimtelijke samenhang”
- “Iedereen erbij betrekken”
- “Korte en lange termijn beschouwen”
- “Stuurgroep, klankbordgroep, werkgroepen, ...
- “Zoek de ‘early adapters’”

+

Eén en al ingewikkeldheid

We overschatten ons vermogen
integraal te werken...

Simplistisch Verbond (1974):

“Men onderscheidt ontwikkelingslanden, ontwikkelde landen en ingewikkelde landen. Daarvan is Nederland één van de aller ingewikkeldste landen.”

PAPIEREN WERKELIJKHEID

Complex

"Wat is ontstaan..."

Zelf herstellend

Dynamisch (stabiel én crises)

Structureel onzeker

Holografisch

Sturing:

- Adapteren;
- Ervaringskennis cruciaal;
- Wij zijn onderdeel van het te sturen systeem.

Ingewikkeld

"Wat is gemaakt..."

Heel of stuk

In evenwicht (equilibrium)

Hoge mate van zekerheid

(-)

Sturing:

- Optimaliseren;
- Nadruk op expliciete kennis;
- Wij sturen het systeem aan.

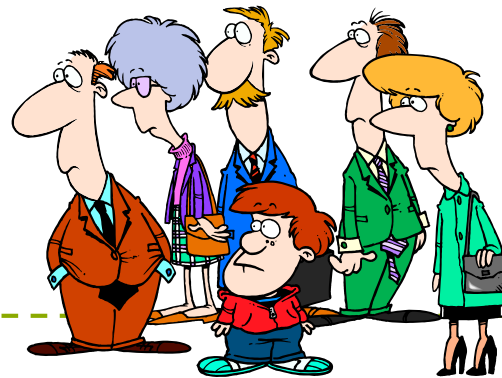
- Wie is verantwoordelijk als het misgaat?
- Het geloof in risicomanagement

Adapteer

.....

Laten we een integraal
model maken, zodat we
het systeem kunnen
optimaliseren.

Complex
vraagstuk

Complex

“Wat is ontstaan...”

Zelf herstellend

Dynamisch (stabiel én crises)

Structureel onzeker

Holografisch

Sturing:

- Adapteren;
- Ervaringskennis cruciaal;
- Wij zijn onderdeel van het te sturen systeem.

Ingewikkeld

“Wat is gemaakt...”

Heel of stuk

In evenwicht (equilibrium)

Hoge mate van zekerheid

(-)

Sturing:

- Optimaliseren;
- Nadruk op expliciete kennis;
- Wij sturen het systeem aan.

Holografisch effect

- Als je een hologram kapotsnijt, zie je in elke scherf een afbeelding van het geheel.
- Als je niet in staat bent de problematiek op het schaalniveau van één scherf op te lossen, waarom zou je dan wel de problematiek van het integrale samenhangende geheel kunnen oplossen?
- Je hoeft niet te verbinden, want in de praktijk is alles al met elkaar verbonden...

Werkplaats

- Richt zich op een klein, lokaal en concreet vraagstuk (holografisch)
- Mensen (7 à 8) uit verschillende disciplines werken samen (transdisciplinair)
- Op locatie
- Narratieve (verhalende) werkwijze voor het overdragen van ervaringskennis
- Momenten van de moeite worden niet gemeden

*Werkplaats beheer en onderhoud
Morrapark (Drachten)*

Omgevingswet als een kans

Omgevingswet vereenvoudigt en bundelt omgevingsrecht

Het omgevingsrecht bestaat uit tientallen wetten en honderden regelingen voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Zij hebben allemaal hun eigen uitgangspunten, werkwijzen en eisen. De wetgeving is daardoor te ingewikkeld geworden voor de mensen die ermee werken. Daardoor duurt het bijvoorbeeld langer voordat een project kan starten.

Veranderingen door Omgevingswet

Het kabinet maakt het omgevingsrecht makkelijker en voegt alle regelingen samen in 1 Omgevingswet.

Wat levert de Omgevingswet de Nederlander op? Een aantal feiten op een rij:

- Van 26 wetten naar 1.
- Van 5000 wetsartikelen naar 350.
- Van 120 ministeriële regelingen naar 10.
- Van 120 algemene maatregelen van bestuur naar 4.
- 1 wet voor de hele leefomgeving.
- De wet maakt het mogelijk om lokale problemen ook lokaal op te lossen.
- Van meerdere bestemmingsplannen naar 1 omgevingsplan.

Complexiteit

Pilot Omgevingswet Noordwest Fryslân

- Initiatief van Commerciële Club Noordwest Fryslân (CC-NWF): wens tot regelvrije zone;
- Team van ondernemers en raadsleden aan de slag gegaan;
- 4 oktober idee gestuurd naar Rijk en 5 oktober enthousiaste reactie;
- 6 december: busrit door Noordwest Fryslân;
- 20 december: pilot in coalitieakkoord gemeente Waadhoeke;
- 23 maart 2018 Franeker 14-16 uur: Speech Act: 'aan de slag met de Omgevingswet', gemeenten Waadhoeke en Harlingen, provincie Fryslân, Wetterskip Fryslân en CC-NWF.

"We willen 200 zonnepanelen leggen op het dak van een uitbreidend bedrijf, maar er zit asbest in het dak."

"Wij gaan over op permacultuur en wisselteelt, maar heb na drie jaar nog steeds niet de vergunningen rond."

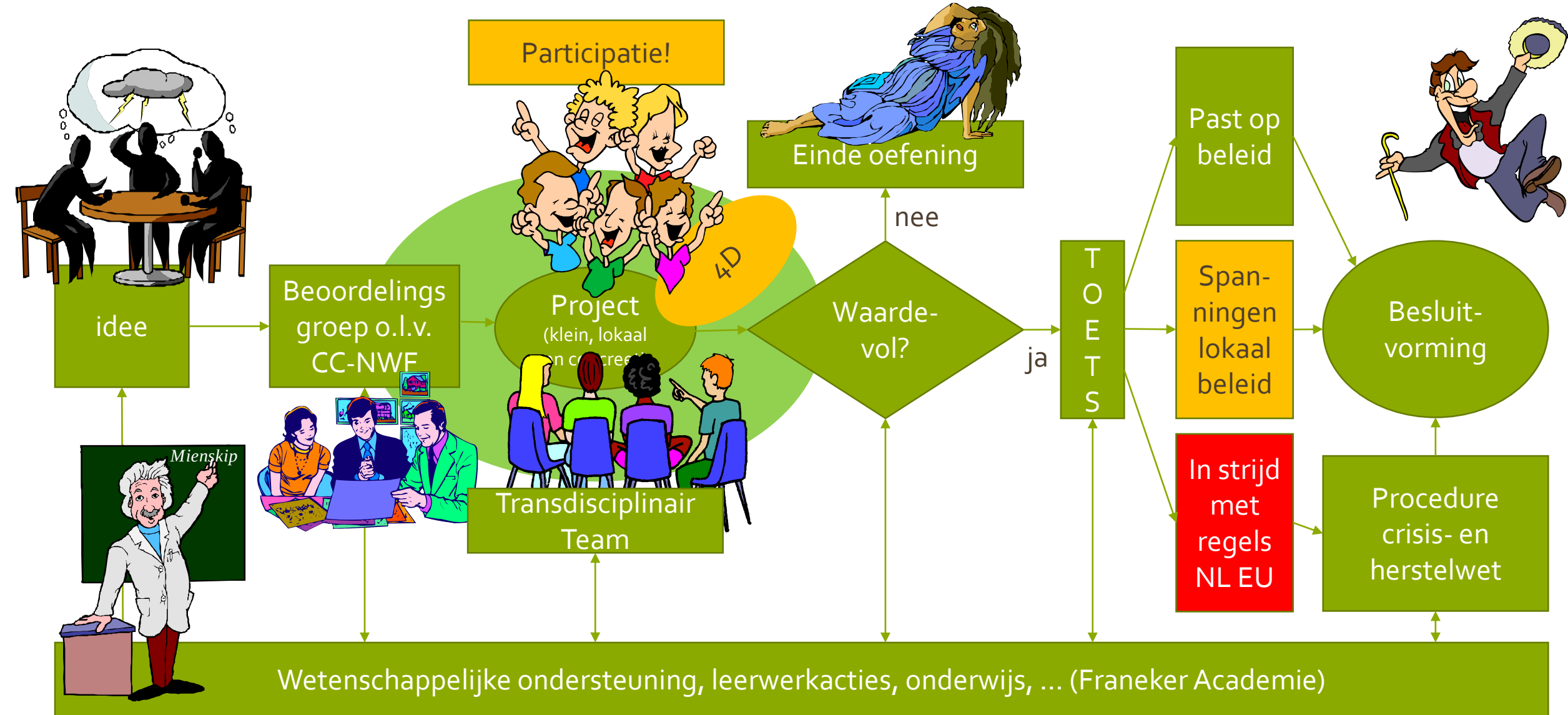
"Er is een ideale locatie voor het supermarktje in het centrum van het dorp, maar het is in strijd met beleid."

"We krijgen geen certificaat voor een gereviseerde windmolen."

"We willen historische vaarten uit de 12^e eeuw bevaarbaar maken voor kleine vaartuigen."

"Met een groep bewoners werken we aan de vergroting van de biodiversiteit"

Processchema pilot Noordwest Fryslan (gereed 1 januari 2021)

Als we betekenis toekennen aan
deze aspecten, worden het
waarden.

Moreel

Juridisch

Esthetisch

Economisch

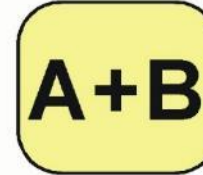
Sociaal

Linguïstisch

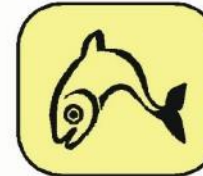
Historisch

Logisch

Psychisch

Biotisch

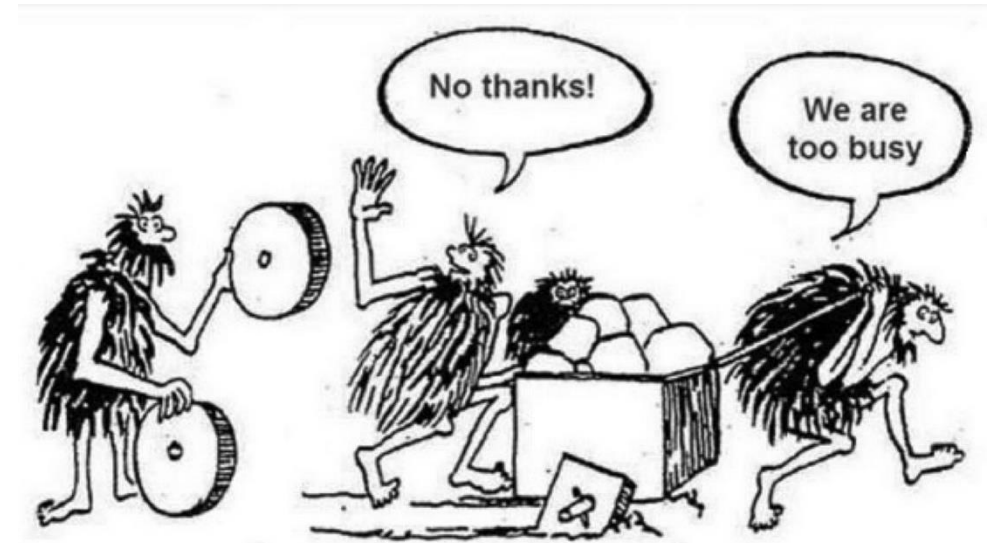
Chemisch

Fysisch

Samenvattend

- Maak strikt onderscheid naar complex (dat wat ontstaat) en ingewikkeld (dat wat is gemaakt)
- Complexiteit is de brandstof voor transities, maar we zoeken steeds de ingewikkeldheid op
- Door klein, lokaal en concreet te werken (in Werkplaatsen), ontmoet je complexiteit... en ontdek je eenvoud
- Als we met z'n allen doen wat we met z'n allen graag willen, geeft de Omgevingswet ons een prettig zetje in de rug

Dank u voor uw aandacht

